Suomen luonnonsuojeluliitto

E 30/2022 vp
Toiminnanjohtaja Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
YmV 5.4.2022

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: REPowerEU: Kohtuuhintaisempaa, varmempaa ja kestävämpää energiaa koskevat yhteiset eurooppalaiset toimet

Ympäristöluvituksen sujuvuus investoinneissa vihreään siirtymään; Lupamenettelyjen kokonaiskäsittelyajat ja mahdollisuudet niiden lyhentämiseen.

Ympäristöön liittyvien lupien käsittelyaikoja on käsitelty Suomessakin lukuisia kertoja. Vaikka paljon on tehty, prosessien kehittämiseen olisi kuitenkin vielä eräitä mahdollisuuksia.

Usein isoin hidaste ovat puutteelliset hakemukset. Varsinkin riittämättömät ympäristöselvitykset voivat pysäyttää prosesseja, varsinkin kun niitä ei voi aina edes täydentää maastokauden ulkopuolella. Siksi on hyvä, että ympäristöministeriö on tukenut kuntien ja maakuntien tuulivoimaloiden kaavoitusta ja niihin liittyviä selvityksiä.

Toinen keino on varmistaa luvituksen voimavarat. Ympäristöministeriöllä on tällä hetkellä menossa tähän liittyvä hakuaika. Kunnat ja maakuntien liitot voivat hakea avustusta vihreää siirtymää edistävien investointihankkeiden viranomaiskäsittelyihin. Avustusta myönnetään ensisijaisesti Suomen kestävän kasvun ohjelmasta.

Myös ELY-keskusten (yva-yhteysviranomainen ja monien lupien keskeinen lausuunnonantaja) ja aluehallintovirastojen resursseja kannattaa vahvistaa. Sama koskee hallinto-oikeuksien (kaavojen osalta muutkin kuin Vaasan HaO) ja korkeimman hallinto-oikeuden ympäristöosaamista.

Lupaprosesseja kannattaisi yhdistää. Parhaiten tätä edistäisi, jos valtion ympäristöhallinto koottaisiin yhteen lupa- ja valvontavirastoon (LUOVA). Näin toiminnanharjoittaja saisi asian vireille yhden luukun periaatteella. LUOVA hoitaisi prosessin niin, ettei asioita putoaisi virastojen ja prosessien väliin. Kuntien kaavoitusmonopolin takia kaavat ja rakennusluvat tulisivat toki yhä kunnista. Kuitenkin tuulivoimaloissa on jo nyt opittu yhdistämään ympäristövaikutusten arvioinnin (yva) ja kaavoituksen kuulemiset samanaikaisiksi.

Parasta olisi aloittaa valmistelu myös ympäristöä koskevien lakien yhdistämiseksi yhdeksi ympäristökaareksi. Tämä työ vaatii ymmärrettävästi enemmän kuin yhden hallituskauden.

Substanssilainsäädännön suhteen on tehty muuten kaikki mitä voidaan ympäristön ja kansalaisten perustuslaillisia oikeuksia vaarantamatta jo tehdä. Aurinkovoimaloille olisi kuitenkin hyvä asettaa kansallinen yva-raja. Nyt epäselvä tilanne voi johtaa mutkallisiin oikeudenkäynteihin.

Suunnittelussa voidaan edistää myös hyviä käytäntöjä. Esimerkiksi tuulivoimaloissa jotkut toiminnanharjoittajat ja konsultit ovat oppineet ottamaan yhteyttä sidosryhmiin ja paikallisiin asukkaisiin jo paljon ennen virallisen prosessin alkamista. Aikainen yhteistyö voi säästää merkittävästi aikaa ja vaivaa sekä edistää hankkeen sosiaalista toimilupaa.

Lisätietoja
- Toiminnanjohtaja Tapani Veistola, puhelin 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi